

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Δευτέρα, 17 Δεκεμβρίου 2007

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η Νέα Δημοκρατία σε όλους τους τομείς δείχνει έντονα πλέον φαινόμενα αμηχανίας, αναποτελεσματικότητας, αδράνειας και έλλειψης πρωτοβουλιών. Δείχνει να μη ξέρει τί πρέπει να κάνει για τη χώρα. Απροετοίμαστες προτάσεις χωρίς καμία ανάλυση και βάθος, καιροσκοπικοί πειραματισμοί σε όλα τα μέτωπα έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν σύγχυση, αβεβαιότητα και ανασφάλεια στην κοινωνία. Οι πολίτες δεν μπορούν να κατανοήσουν ποια είναι η πραγματική κατάσταση, τι είναι ορθό να επιδιώκεται και ποιο θα είναι το πραγματικό αποτέλεσμα των κυβερνητικών αποφάσεων.

Πουθενά όμως η αίσθηση αμηχανίας, πλήξης και έλλειψης προοπτικής δεν αποτυπώνεται με τόση ευκρίνεια όσο στον προϋπολογισμό, τον οποίο έχουμε μπροστά μας για συζήτηση. Το δημοσιονομικό μέτωπο υπήρξε από την αρχή η ρομφαία των αλλαγών που δήθεν θα επέφερε στην ελληνική κοινωνία η Νέα Δημοκρατία. Άλλωστε λόγω αυτού του προϋπολογισμού, που θα εγκαινίαζε μια καινούργια περίοδο ριζοσπαστικών μέτρων έγιναν οι εκλογές. Θα υποστήριζε, έλεγαν, την επανίδρυση της Δημόσιας Διοίκησης. Θα τροφοδοτούσε, ισχυρίζονταν, την ανάπτυξη της Περιφέρειας. Θα αποτύπωνε, τόνιζαν, τη μείωση της δημόσιας σπατάλης και θα οδηγούσε, όπως μας πληροφορούσαν, σε μία δικαιότερη κοινωνική κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Τίποτε από αυτά δεν συμβαίνει.

Ο Προϋπολογισμός του 2008 είναι χωρίς οράματα και προοπτική, εκφράζει μια αίσθηση αδυναμίας, τη μιζέρια εκείνου ο οποίος προσπαθεί να καλύψει ψεύδη και υπερβολές.

Ας πάρουμε το κεφάλαιο της οικονομικής ανάπτυξης. Η Νέα Δημοκρατία με τις αμέτρητες καθυστερήσεις και ολιγωρίες στην απορρόφηση του Γ' ΚΠΣ και με την έλλειψη σοβαρής προετοιμασίας για το πώς θα ξεκινήσει το Δ' ΚΠΣ, έχει οδηγήσει τα πράγματα σε μία κατάσταση όπου οι πόροι που χάνονται είναι πολλά δισ. ευρώ, ενώ την ίδια στιγμή οι πόροι του Δ' ΚΠΣ δεν έχουν αρχίσει ακόμα να εισπράττονται. Βαδίζουν χωρίς σχέδιο, χωρίς προετοιμασία, απλώς και μόνο με τη νομοθέτηση μιας τεράστιας, ανεξήγητης και ξεπερασμένης υπεργραφειοκρατίας, η οποία θα ματαιώσει κάθε αναπτυξιακή δυνατότητα για τις Περιφέρειες.

Το Πρόγραμμα των Δημοσίων Επενδύσεων μειώνεται σχεδόν κατά μία μονάδα του εθνικού εισοδήματος σε σύγκριση με αυτό που ήταν την προηγούμενη πενταετία. Τί σημαίνει αυτό; Ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης που έχει σήμερα η χώρα μας κάθε χρόνο σιγά-σιγά υποχωρούν. Και όχι μόνο δεν έφθασαν ποτέ το επίπεδο του 5% που υποσχόταν η Νέα Δημοκρατία, αλλά βρίσκονται αισθητά χαμηλότερα από τους ρυθμούς που παρέλαβε η Νέα Δημοκρατία το 2004.

Βέβαια η ανάπτυξη δεν έχει καταρρεύσει, συνεχίζεται. Αν και χωρίς εσωτερική δυναμική. Η ευνοϊκή διεθνής συγκυρία τη στηρίζει και όχι η πολιτική της κυβέρνησης. Διότι η διεθνής οικονομία τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται αισθητά γρηγορότερα από τους ρυθμούς που είχε στις αρχές της δεκαετίας. Το γεγονός αυτό διευκολύνει και οδηγεί σε εισροές διεθνών κεφαλαίων που τροφοδοτούν εξαγωγές και επενδύσεις σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, και στη δική μας. Χρόνο με το χρόνο όμως θα χρειάζεται ακόμη περισσότερη προσπάθεια και χρόνος για να φτάσουμε τις αναπτυγμένες χώρες της Ένωσης. Ιδίως όταν δαπανούμε αλόγιστα σε αντιπαραγωγικές κατευθύνσεις, όπως για παράδειγμα τώρα για τανκς αντί για πανεπιστήμια και έρευνα.

Έτσι λοιπόν, η σύγκλιση η οποία απετέλεσε μία σταθερή επιλογή αναφοράς όλων των οικονομικών πολιτικών της τελευταίας δεκαπενταετίας αρχίζει σιγά-σιγά, εκ των πραγμάτων, να εγκαταλείπεται. Όχι βέβαια πως η Κυβέρνηση έδωσε ποτέ ιδιαίτερη σημασία σε αυτό, ούτε άλλωστε υπήρξε ένθερμος θιασώτης των ευρωπαϊκών πραγμάτων. Δεν ενδιαφέρθηκε καθόλου να εμπεδώσει στην ελληνική οικονομία και κοινωνία την ανάγκη να συμμετέχουμε πρωτοποριακά και δυναμικά στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση για τον προϋπολογισμό και την οικονομία της χώρας συνδέεται σήμερα με εξελίξεις που απαιτούν εξαιρετική προσοχή. Η παγκόσμια οικονομία δέχεται τη διπλή πίεση που ασκεί αφ' ενός η άνοδος των τιμών του πετρελαίου και οι αβέβαιες προοπτικές περαιτέρω αυξητικών τάσεων, και αφ' ετέρου η ευρύτερη διάχυση της κρίσης που δημιουργήθηκε από τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης (τα λεγόμενα subprime) στην αγορά των ΗΠΑ. Μια κρίση, που εκτιμάται ότι θα επηρεάζει τις οικονομικές εξελίξεις για τουλάχιστον μέχρι τα μέσα του 2008.

Οι εξελίξεις αυτές έχουν ήδη αντίκτυπο για την οικονομία μας σε δύο κεντρικά μέτωπα: τον πληθωρισμό και το κόστος του χρήματος. Η πρόσφατη ανακοίνωση για την εκτίναξη του πληθωρισμού στο 3,9% τον Νοέμβριο δείχνει ότι η ελληνική οικονομία έχει πολύ σοβαρότερα προβλήματα από τις χώρες της ευρωζώνης. Το χάσμα πληθωρισμού που υπάρχει μεταξύ της Ελλάδος και των άλλων χωρών διευρύνεται σε βάρος της Ελλάδας. Η οικονομία μας χαρακτηρίζεται από μια σταθερά μεγαλύτερη πληθωριστική πίεση απ' ό,τι η ευρωζώνη, και μάλιστα, ανεξάρτητα από τις εξελίξεις στην αγορά πετρελαίου.

Η εξέλιξη αυτή αφ' ενός αποτελεί πλήγμα για ευρύτερα στρώματα της κοινωνίας και ιδιαίτερα τα οικονομικά ασθενέστερα, και αφ' ετέρου επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Το κοινωνικό πλήγμα στο οποίο αναφέρθηκα, δεν απορρέει όμως μόνο από την ακρίβεια. Είναι το συνδυασμένο αποτέλεσμα του πληθωρισμού, της εισοδηματικής πολιτικής και της φορολογικής

πολιτικής. Η κυβέρνηση αφαιρεί αγοραστική δύναμη από τα νοικοκυριά από τρεις πλευρές ταυτόχρονα: μέσα από μια περιοριστική εισοδηματική πολιτική, μέσα από όλο και περισσότερους φόρους και μέσα από συνεχή μείωση δαπανών για κοινωνικά αγαθά και υπηρεσίες.

Οι επιπτώσεις από την κρίση των δανείων μειωμένης εξασφάλισης στο κόστος του χρήματος, στα επιτόκια, αποτελούν μια δεύτερη πηγή ανησυχίας για την πορεία της οικονομίας. Οι εξελίξεις στις αγορές κεφαλαίου έχουν οδηγήσει εκ των πραγμάτων σε αυξημένο κόστος χρήματος για τις επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη, οι επενδύσεις και η απασχόληση δεν θα μείνουν ανεπηρέαστες. Η διάχυση του προβλήματος από το τραπεζικό σύστημα στην πραγματική οικονομία είναι ήδη ορατή.

Ισχυρή έκφραση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει η οικονομία μας είναι η ραγδαία επιδείνωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς μας. Η κυβέρνηση με αυταρέσκεια και με παραπλανητικό τρόπο αρέσκεται να αναφέρεται στην αύξηση των εξαγωγών ως ένδειξη ανταγωνιστικής ικανότητας. Μάλλον πρωτότυπη αντίληψη, που δεν φαίνεται να υιοθετείται από κυβερνήσεις που σέβονται τον ρόλο τους και την κοινή γνώμη. Η ανταγωνιστικότητα, έτσι όπως εκφράζεται από τις εξαγωγές και τις εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών, ακολουθεί μια πρωτόγνωρη πορεία επιδείνωσης. Η πρόσφατη δημοσιοποίηση της Διεθνούς Έκθεσης για την Ανταγωνιστικότητα δείχνει μια επιδείνωση της θέσης της Ελλάδας στη διεθνή κατάταξη από μια ήδη δυσμενή αφετηρία. Και αυτό στη διάρκεια μιας κυβέρνησης, που επαιρόταν, ότι αυτή είχε την ικανότητα να εξασφαλίσει μια σημαντική αναβάθμιση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Οι συνέπειες αυτής της επιδείνωσης είναι πολύ σοβαρές. Είναι σοβαρές γιατί, αναπόφευκτα, η επιδείνωση αυτή συνδέεται με όλο και μεγαλύτερο δανεισμό της οικονομίας για να χρηματοδοτηθεί το έλλειμμα. Ας τονισθεί εδώ ότι η πολιτική της κυβέρνησης για να επιτύχει την εικόνα βελτίωσης των οικονομικών της επιδόσεων έχει μετατοπίσει το χρέος από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα. Όμως, για την οικονομία συνολικά, το βάρος του χρέους αυτού δεν παύει να είναι υπαρκτό και συλλογικό και, επίσης, να μειώνει το εισόδημα των επόμενων γενεών που θα κληθούν να το ξεπληρώσουν.

Οι εξελίξεις αυτές δεν συνδέονται μόνο με την οικονομία. Συντελούνται σε ένα κοινωνικό τοπίο, στο οποίο απασχόληση, αμοιβή της εργασίας και συνθήκες εργασίας παίρνουν όλο και πιο σκληρά χαρακτηριστικά. Τα τελευταία χρόνια η θέση και το εισόδημα της μισθωτής εργασίας στην Ελλάδα έχουν πληγεί σοβαρά από τη συντηρητική αντίληψη της οικονομικής πολιτικής της Νέας Δημοκρατίας. Το φαινόμενο είναι ανησυχητικό από πολλές απόψεις. Ο μέσος εργαζόμενος δεν αισθάνθηκε ότι το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημά του αυξήθηκε μεταξύ 2004 και 2007 κατά 17% περίπου, όσο δηλαδή το σωρευτικό άθροισμα των πραγματικών

αυξήσεων του ΑΕΠ στα χρόνια αυτά -χωρίς να συνυπολογιστεί η λογιστική αναθεώρηση του ΑΕΠ.

Αντίθετα, η αίσθηση ενός παγώματος των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων και μιας εντεινόμενης ανισότητας εισοδήματος, πλούτου και ευκαιριών είναι ευρύτερα ορατή. Πρόσφατες έρευνες επιβεβαιώνουν τη διαπίστωση αυτή. Άνοδος αμοιβών εργασίας και κερδών χαρακτηρίζονται από ισχυρή αναντιστοιχία. Καλλιεργούνται πρακτικές αρπαγής και ανεξέλεγκτου πλουτισμού με παράνομες πρακτικές. Αποσταθεροποιούνται βασικές κοινωνικές σχέσεις και λειτουργίες. Επιπλέον, το πλήγμα στα πιο αδύναμα στρώματα γίνεται ακόμα ισχυρότερο από τη συρρίκνωση των συλλογικών υπηρεσιών στην οποία οδηγεί η δημοσιονομική πολιτική. Είτε η παιδεία, είτε η υγεία, είτε η απονομή της δικαιοσύνης, είτε η άμυνα, είτε η ασφάλεια των πολιτών, είτε η προστασία του περιβάλλοντος, είτε η προστασία απέναντι στις πυρκαγιές και τις συνέπειές τους, για να περιοριστώ στα κυριότερα παραδείγματα, γνωρίζουν μια αργή, αλλά συστηματική διάβρωση.

Τελικά, για το μέσο πολίτη η πολιτική της Νέας Δημοκρατίας είναι ταυτόχρονα και Σκύλλα και Χάρυβδις. Του αφαιρεί μεγαλύτερο εισοδηματικό μερίδιο, ενώ ταυτόχρονα του περιορίζει τα κοινωφελή αγαθά που αυτός περιμένει να του προσφέρει το Κράτος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Απέναντι στις διεθνείς αβεβαιότητες ποια είναι η πολιτική της κυβέρνησης; Κανείς δεν γνωρίζει. Το μόνο ορατό στοιχείο είναι η φοροεπιδρομή που αντανακλάται στα φορολογικά έσοδα του προϋπολογισμού.

Η πολιτική της κυβέρνησης καθοδηγείται από τις περιστάσεις και σπασμωδικά επιχειρεί να αντιμετωπίσει τις συνέπειες των ίδιων των προβληματικών της επιλογών. Το είδαμε με τις προχειρόλογες εξαγγελίες του Σεπτεμβρίου για το πετρέλαιο θέρμανσης και κίνησης, το βλέπουμε με τις καταγέλαστες αντιφατικές δηλώσεις για την αύξηση του ΦΠΑ, το ζήσαμε με τη βίαιη προσβολή των θεσμών στον τομέα της παιδείας, της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων του πολίτη, των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα. Το βλέπουμε και στις εξαγγελίες για μια εισοδηματική πολιτική που κινείται στα όρια ή και κάτω από τα όρια του πληθωρισμού, διευρύνοντας τη φτώχεια και την ανισότητα. Το βλέπουμε και στη φορολογική πολιτική, που από τους προεκλογικούς κομπασμούς περί αταλάντευτης γραμμής της Νέας Δημοκρατίας για τη μείωση των φόρων, έφτασε να προχωρά σε αύξηση φόρων για το 2008 ύψους 6.2 δισεκ. ευρώ έναντι 3.4 δισεκ. ευρώ για το 2006/7, δηλαδή μια αύξηση 80%.

Παιχνίδια εντυπώσεων, ισχυρισμοί που δημιουργούν σκόπιμη σύγχυση, κυνισμός και αδιαφορία έχουν άμεση επίπτωση στην αντίληψη του πολίτη για τη σοβαρότητα της πολιτικής και των πολιτικών. Ενισχύουν την πεποίθησή του ότι

η πολιτική είναι εμπαιγμός, κόλπα και έλλειψη ενδοιασμών. Γι' αυτό και ο πολίτης θεωρεί ότι δικαιούται να παραβλέπει τους οποιουδήποτε κανόνες όταν έχει τη δυνατότητα. Η ηθική απαξίωση υπό τις συνθήκες αυτές δεν έχει τέλος.

Το αποτέλεσμα της όλο και μεγαλύτερης διάστασης μεταξύ λόγων έργων είναι ότι οι πολίτες που αδιαφορούν πλήρως για την πολιτική είναι σήμερα περισσότεροι από ποτέ. Η απομάκρυνση της κοινωνίας από τα κοινά οδηγεί όμως σε μια κοινωνία που δεν ενδιαφέρεται να αλλάξει, δεν μπορεί να προχωρήσει στο μέλλον, οδηγεί σε μια κοινωνία φοβική και ευάλωτη στις εξωτερικές αλλαγές.

Κυρίες και κύριοι,

Η Νέα Δημοκρατία έχει πίσω της τέσσερα περίπου χρόνια διακυβέρνησης. Το 2004 και μετά αποδόμησε συστηματικά όσα κληρονόμησε. Ακόμα δεν έχει επιτύχει να ξαναφέρει την ευρύτερη κοινωνία στο επίπεδο του 2004. Η αβεβαιότητα, οι θολές προοπτικές, η επικοινωνιακή στρέβλωση της πολιτικής και της πραγματικότητας, η συστηματική εκ των υστέρων αφαίρεση κάθε οφέλους που η κυβέρνηση εμφανίζεται να δίνει, και, κυρίως, η απουσία μεγάλων στόχων που να δημιουργούν μια αισιοδοξία στην κοινωνία μας, έχουν συντελέσει, ώστε ο μέσος πολίτης να έχει έντονη την αίσθηση του τέλους της πολιτικής. Η εξέλιξη αυτή δεν αξίζει για την Ελλάδα, δεν αξίζει για όλο αυτόν τον κόσμο που μοχθεί και που περιμένει την πολιτική να αποτελεί μοχλό που πολλαπλασιάζει και όχι μοχλό που συρρικνώνει το αποτέλεσμα των προσπαθειών του. Τίποτα δεν επιτρέπει να συμπεράνουμε, ότι το 2008 θα διαψεύσει τις διαπιστώσεις αυτές.

Είναι φανερό ότι χρειάζεται μία άλλη οικονομική πολιτική με νεύρο, με όραμα, με αυτοπεποίθηση και είναι επίσης βέβαιο ότι αυτή την πολιτική η Νέα Δημοκρατία ούτε μπορεί, ούτε θέλει, ούτε έχει πλέον τις δυνατότητες να τη σχεδιάσει και να την εφαρμόσει. Η πρωτοβουλία ανήκει στο ΠΑΣΟΚ και στους έλληνες πολίτες.